

2024 m. prekių eksporto rezultatai

2025-02-07

2024 m. Lietuvos užsienio prekyba pasižymėjo mažėjusia reeksporto reikšme, šiek tiek paaugusiu lietuviškos kilmės eksportu be mineralinių produktų, veržliu aukštųjų technologijų eksporto augimu ir ženkliai sumažėjusiu eksportu į šalis agresores.

2024 m. bendras Lietuvos eksportas buvo 7,7 proc. mažesnis nei prieš metus ir siekė 36,7 mlrd. eurų. Tačiau eksporto kritimą labiausiai lėmė reeksporto mažėjimas, per metus šis susitraukė 20 proc. Nors lietuviškos kilmės prekių eksportas taip pat krito 0,3 proc., be mineralinių produktų jis paaugo 2,6 proc. Visus 2024 m. sparčiai augo aukštųjų technologijų lietuviškos kilmės eksportas - per metus jis padidėjo 17,8 proc. ir siekė 2,2 mlrd. eurų. Stiprų konkurencingumą demonstravo tiek inžinerinės pramonės, tiek biotechnologijų sektoriaus eksporto rezultatai.

Dėl karo Ukrainoje ir sankcijų poveikio mažėja Lietuvos kaip tranzito šalies vaidmuo ir kartu reeksporto reikšmė bendrame Lietuvos eksporte – 2023 m. jis sudarė 38 proc., o 2024 m. – tik 33,3 proc. viso eksporto. Vadinasi, vis didesnę dalį mūsų užsienio prekybos užima lietuviškos kilmės prekių eksportas, kurioms pagaminti sukuriama daugiau pridėtinės vertės būtent Lietuvoje.

Pagrindinės lietuviškos kilmės eksporto partnerės išliko Vokietija (9,9 proc.), Lenkija (9,6 proc.), Nyderlandai (8,7 proc.), Latvija (7,7 proc.) ir Jungtinės Valstijos (6,8 proc.). Nepaisant Vokietijos ekonomikos recesijos, lietuviškos kilmės eksportas į ją augo 4 proc. per metus ir siekė 2,4 mlrd. eurų. Tačiau didžiosioms Europos ekonomikoms patiriant sunkumų, o pasaulinėje arenoje aštrėjant prekybos ribojimų grėsmei, Lietuvai itin svarbu siekti tolesnio eksporto rinkų diversifikavimo ir atrasti naujas kryptis. Įdomu, kad 2024 m. ženkliai paaugo lietuviškos kilmės eksportas į kai kurias prioritetines Lietuvos eksporto rinkas Azijoje – Japoniją (18,6%), Pietų Korėją (26,1%), Malaiziją (21,6%) ir Indiją (28,1%), taip pat apie 30 proc. augo lietuviškos kilmės eksportas į Australiją, Nigeriją ir Jungtinius Arabų Emyratus. Nors eksportas į šias šalis tesudaro apie 4 proc. viso lietuviškos kilmės eksporto, bet augančios eksporto apimtys rodo, kad verslas po truputį atranda šias didelio potencialo rinkas ir plečia prekybą į jas.

2024 m. didėjo aukštųjų technologijų eksporto dalis lietuviškos kilmės eksporte - per metus jis paaugo 17,8 proc. ir siekė 2,2 mlrd. Eurų. Tai sudarė apie 9 proc. viso lietuviškos kilmės eksporto (lyginant su 7,6 proc. prieš metus). Išsiskyrė elektros mašinų ir įrenginių eksportas, per metus paaugęs 17,2 proc. Sparčiu augimu pasižymėjo biotechnologijų sektoriaus lietuviškos kilmės eksportas, pavyzdžiui, 22 proc. augo diagnostinių reagentų, 10 proc. – farmacijos produktų eksportas. Tai – teigiamos tendencijos, rodančios palaipsnį Lietuvos ekonomikos struktūros transformaciją.

Didžiausią dalį lietuviškos kilmės eksporte ir toliau sudarė mineralinių produktų (18,1 proc.), baldų (10,9 proc.), paruoštų maisto produktų (10,5 proc.), mašinų ir įrenginių (9,1 proc.), plastikų (7,1 proc.) eksportas. Nuo karo Ukrainoje pradžios ženkliai susitraukęs lietuviškų trąšų eksportas 2024 m. šiek tiek

atsigavo (15 proc. per 2024 m.), panašu, kad atrastos naujos rinkos lietuviškoms trašoms – po kelis kartus išaugo jų eksportas į Australiją ir JAV.

Besitęsiančio karo Ukrainoje ir tarptautinių sankcijų šalims agresorėms kontekste 2024 m. nuosekliai mažėjo eksportas į rusiją ir baltarusiją, krito tiek lietuviškos kilmės eksportas, tiek reeksportas. Reeksportas į rusiją krito apie 70 proc., o į baltarusiją – apie 40 proc. Visgi į šias šalis tebekeliavo apie 1,7 mlrd. eurų vertės arba 4,6 proc. bendro Lietuvos eksporto. Taip pat visus 2024 m. mažėjo ir eksportas į valstybes, su kuriomis siejamas sankcionuotų prekių patekimas į rusiją, kaip Kazachstaną (-58 proc.), Armėniją (-66 proc.), Turkiją (-15 proc.), Uzbekistaną (-39 proc.), Kirgiziją (-62 proc.), Gruziją (-15 proc.). Eksportas į Ukrainą per 2024 m. paaugo apie 1 proc., o lietuviškos kilmės prekių – 5,4 proc., jų per metus eksportuota už 1,3 mlrd. eurų.